

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. II. De Rei conventi Citatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

& novissimè P. Schmier *l. cit. à n. 121.* alii- que apud istum. Ratio est, quia per litem contestationem obligatur quis instantia, ut ab ea recedere, & poenitere non amplius valeat *l. is, qui se obrulit 25.* & ibi Gloss. *V. qui discessit ff. de R. V. l. sed etsi 52. princ. ff. de judic. & l. nemo 4. C. de Jurisd. omni. Judic.*

Neque contrarium probant Argumenta contraria.

Ad 1. textui ibi allegato oppono *l. non potest 23. ff. de Judic.* ubi Paulus, *Non potest*, inquit, *videri in Judicium venisse, quod post Judicium susceptum* (i.e. Interprete Gothofredo *ibid. lit. l.* post litem contestatam) *accidisset; ideoque alia interpellatione* seu ut idem Gothofred. *lit. l.* glossatur, novo Libello, novaque petitione) *opus est.* Quare, ne concedere debeamus Imperatorem *S. si quis cit.* contra Juris principia aliquid statuisse, dicendum, *in S. cit.* Judicij nomen non strictè, prout illud à litis contestatione incipit, sed latè, quod inchoatur per citationem, capiendum esse, ut sensus sit, Libellum mutari posse usque ad contestationem litis.

Ad 2. in casu ibi proposito Libellus non immutatur; nam ut P. Schmier *l. cit. n. 129.* advertit, Actio noxalis non est nova substantialiter actio, sed tantum nova qualitas, actioni veteri, quæ cæteroquin ex facto servi quæ tali competeret, superaddita, ac contra dominum servi, qui conveniri nequit, extensa; conf. nova substantialiter actio non movetur, quando prius dominus scientiæ de facto servi insimulatus est, postea non probatâ scientiâ, ad noxâ deditio- nem agitur.

Ad 3. à petitorio ad possessorium, & vicissim post litis contestationem transire licet ob connexitatem, quàm Reivindicatio cum remedijs possessorijs habet: hinc quia ex dispositione Juris in eodem Judicio, & ab eodem Judice tractari debent, non t. m. mutare, quàm declarare, & dilatare Libellum censendus est, qui ejusmodi transitum à petitorio ad possessorium, & vicissim facit.

14 Dub. 4. cujus sumptibus Libellus

edendus sit? Variant DD. Sichard. *in Auth. offeratur n. 11.* ait edendum sumptibus Rei. Marant. *de Ord. Judic. p. 6. tit. de libell. oblat. n. 2.* sumptibus Actoris. Alex. *in l. 1. pr. n. 8. ff. de edend.* sumptibus utriusque. Placet sententia P. König *hic n. 6.* quam etiam ex parte amplectitur P. Schmier *Process. Judic. c. 1. n. 100.* & apud hunc Stryck, *de libell. c. 9. n. 13.* Ummius *Process. D. 5. th. 12. n. 56* qui distinguendum putant; Vel enim reus ab actore antecedenter ad satisfactionem interpellatus fuit, vel non.

Si primum, altera distinctio est adhibenda, & videndum, an reus statim obtulerit satisfactionem, an Libelli oblationem expectarit. *Si prius*, Actor sibi imputare debet, quod temere ad litem procedendo, inutiles expensas fecerit. *Si posterius*, distinguendum est tertio, & videndum, an reus justam litigandi causam habeat, an verò temere litiget. *Si justè litigat*, non tantum sumptus in Libellum factos restituere non cogitur, sed etiam quascunque pecunias, ob temerariam litem sibi motam erogatas, ab actore recipit. *Si verò injustè*, non solum ad Libelli, sed ad omnium expensarum, litis susceptæ causâ expositarum, restitutionem, sicut quilibet improbus litigator, adstringitur.

Quod si secundum contingat, & reus ab Actore antecedenter ad satisfactionem interpellatus non fuit, iterum distinguendum, an iste statim, ac lis ipsi denunciata est, liti cesserit, vel Judicium voluerit suscipere. *Si prius*, ad refusionem expensarum, in Libelli confectionem factarum, non tenetur, sed ferè easdem Actor debet, utpote qui, antequam ad Judicem provocaret, explorare debuisset, an sine lite obtinere satisfactionem à reo posset. *Si posterius*, iterum videndum, an lis à reo suscepta sit justè, vel injustè, & secundum justitiam, vel injustitiam causâ vel liberabitur à solvendis expensis, vel ad easdem obligabitur juxta paulò antea dicta.

§. I I.

De Rei Conventi Citatione.

S U M M A R I U M.

15. Necessitas Citationis.	23. Quid faciendum, si citandus morietur extra Territorium citantis?
16. Definitio, & multiplicitas.	24. An cum citatione Libellus Actoris transmittendus Reo?
17. Observanda in Citatione reali.	25. Quomodo citatio sit executioni danda?
18. In Edictali.	26. An semper sit opus citatione?
19. In peremptoria.	27. A quo fieri Citatio debeat?
20. Requisita ad legitimam Citationem.	28. Quis citari possit?
21. An necesse sit addere diem, & horam, quæ comparandum est in Judicio?	29. Effectus Citationis.
22. Quomodo se gerere debeat, qui citatur ad locum non tutum?	30. Quomodo convalidetur non rite facta?

SI Judex Libellum sibi oblatum idoneum, & causam in eo expressam iustam esse viderit, progredi debet ad Citationem Rei conventi: quæ ita necessaria est quoad absentem, ut nullatenus omitteri per se loquendo possit, & si omittatur, omnis alius Actus Judicialis ipso Jure irritus, & nullus est *can. caveant 2. & can. omnia 4. caus. 3. q. 9. c. Ecclesia 10. de Constit. & Clem. Pastoralis 2. de sent. & re Judic. & ibi DD.* Advertitque König hic n. 67. ne quidem Summum Pont. aut Imperatorem ex plenitudine potestatis eam posse omittere, & dare sententiam, partibus non citatis. Ratio est; quia cum ad defensionem spectet, Juris est naturalis, & in ijs, quæ sunt Juris naturalis, etiam Summi Principes jure privatorum censentur.

Dixi 1. *per se loquendo*; nam ut *infra n. 26.* dicam, plures casus excipiendi sunt, quibus citatio non requiritur, & præcipue. 1. Si delictum Rei usque adeo notorium foret, ut eidem ne quidem ad extenuandam culpam, aut poenam exceptio, vel defensio superesset; nam tali casu condemnari absens, & non citatus posset, prout constat ex *can. manifesta 15. & can. fin. caus. 2. q. 1. can. statuimus 31. caus. 11. q. 1. c. cum olim 12. de sent. & re judic. c. cum sit 5. v. fin. de appell.* Rota Roman. in *Recent. p. 1. decis. 591. n. 6. p. 2. decis. 733. n. 9. Myning. Cent. 6. obs. 6. n. 6. & 7. König hic n. 86. Wiest. n. 34. Schmier. Process. Judic. c. 1. n. 45.* Ratio est, quia citatio Rei decernitur, & committitur, ut venire possit ad se defendendum; quando autem ejus crimen, aut non jus notorium omnino est, defensio eidem non competit. Ergo &c. Aliud esset, si crimen, vel non jus incertum, aut certum quidem, ita tamen, ut culpa, vel poena culpæ; statuta per accusationem diminui posset; nam eo casu Reus citari, & defensio eidem concedi deberet per *can. DEUS Omnipotens 20. caus. 2. q. 1. & c. qualiter, & quando 24. de accusat.* 2. Si Reus aliunde cognosceret contra se intentandam litem, & non citatus compareret coram Judice, ac respondendo Judicium susciperet; nam tali casu non apparet, cur ob non factam citationem actus Judiciales Jure naturæ essent invalidi; nam simile quid contingit in Reconventionem, ubi Actor fit Reus, & tamen non citatur, quia præfens est. P. Wiest. *hic n. 33.* cum communi.

Dixi 2. *quoad absentem*; quia non ita liquidum est, casu, quo Reus in Judicio fortuito, aut aliàs jam præfens est, Citationem requiri. Variant enim in hoc DD. Bartol. in l. 1. ff. *de in jus vocand.* Ummius D. 5. *ad Process. n. 41. & 69.* affirmant, eo casu reum nihilominus citari, & in jus vocari debere, & probare hoc etiam videtur ratio; quia citatio non tantum eo fine ponitur, ut qui absens est, in Judicio compareat, sed etiam, ut paratus, & præmeditatus accedat,

quod fieri nequit, si ita ex abrupto responde-
re cogatur. Dissentiunt Jason in l. 1. n. 9. & 12. ff. *de in jus vocando.* Maranta, *de Ord. Judic. p. 6. tit. de citat. n. 12.* Gaill. l. 1. *obs. 58. n. 5. & alij, & probari hoc posset arg. l. etiam si patre 29. S. final. ff. de minoribus.* Totam controversiam hanc puto expediri posse ope distinctionis, quâ utuntur Zaf. in l. 1. ff. *de in jus vocand.* Carpov. *Defin. for. p. 1. constit. 2. defin. 29.* Haun. *tom. 5. de q. & J. tr. 3. c. 1. n. 9.* Wefenbec. l. 2. tit. 4. n. 13. qui allegat communem praxin. Ajunt isti DD. eo casu Reum, nisi citetur solenniter, ad respondendum non teneri; si tamen ad respondendum se statim paratum offerret Judici, valitum Processum absque citatione.

Primam distinctionis partem, & non plus probat ratio allata pro affirmativa sententia. *Pars altera* videtur certa; quia volenti non fit injuria. Quod si Reus statim respondere nollet, terminus ipsi, & tempus sufficiens ad parandam defensionem concedendum foret: aliàs etsi coram fieret citatio, nulla foret. His circa necessitatem citationis expeditur,

Queritur 1. quid, & quotuplex sit Citatio? 1. Citatio est actus legitimus, quo quis mandato Judicis vocatur in Judicium Juris experiundi causâ. Ita Pirh. *tit. de for. compet. n. 212.* Vallenf. *hic n. 2.* Engl. *n. 9.* König. *n. 60.* Wiest. *n. 31.* & sumitur ex l. in jus 1. ff. *de in jus vocand.* ubi Paulus, *In jus vocare, inquit, est Juris experiundi causâ vocare.*

Dividitur triplici maxime modo. 1. Enim alia est Citatio Juris, alia Hominis. Prior est, quando Jus, vel Lex statuit certum terminum, intra quem debet quis Judicio se sistere; posterior, cum quis Judicis mandato in jus vocatur. *Clem. 2. de pœnis.* Utraque dividitur in Generalem, & Specialem. Per illam vocatur in jus, quicumque suâ interesse putaverit; per Specialem verò certa persona.

2. Alia est Verbalis, alia Realis. Verbalis dicitur, quando Judex Apparitorem, Nuntium, vel Pedellum ad reum mittit, eique ore tenus, vel in scriptis significari facit, ut ad certum diem appareat in Judicio. Realis est, quâ personæ propter delictum, æs alienum, aut aliam justam causam apprehenduntur, & arrestantur. Verbalis Citatio iterum duplex est, privata nim, & publica. Privata est, quando quis privatim ad faciem, vel si ipsius copia haberi nequeat, ad domum citatur. Publica est, quæ publicè per Proclama, seu vocem Præconis, vel per tubam, aut campanam, vel per Edictum in publicis locis affixum fieri solet. Si per Edictum fiat, Edictalis dicitur.

3. Denique alia Citatio est Simplex, alia Peremptoria. Simplex est, quæ absque præcisâ comparitionis comminatione, & ulterioris termini denegatione concipitur, quâ

qualis est, si Judex simpliciter alicui mandet, ut tali, vel tali die in Judicio compareat. *Peremptoria* est, quæ ita concipitur, ut præcisam comparandi necessitatem imponat, omni ulteriori termino, seu citatione denegata: & talis est illa, quæ vel tribus distinctis Simplicibus citationibus fit, vel in qua tres distincti termini ad certa temporis intervalla sunt assignati, vel in qua unicus terminus, tantundem temporis, quantum aliàs tres Simplices, continens, præfixus est, addita voce *Peremptoriæ*, aut clausulâ aliâ æquivalente. *Peremptoriæ* nomen accepit; quia Simplices citationes ita perimit, & citati tergiversationem ita excludit, ut in jus vocatum, si præfinita die non comparuerit, contumacem constituat, etiamsi nulla alia citatio simplex præcesserit *l. Tertium 70. & l. nonnunquam 72. ff. de Judic.*

17 Dub. 1. quid observandum in *Citatione Reali*? *¶* circa istam hæc maxime notanda sunt. 1. Fieri solum potest à Judice Ordinario, non verò à Delegato, qui solum in quibusdam casibus de Jure Canonico potest citare personaliter *c. Juris 1. de Judic. in 6.*

2. Hæc Citatio ut plurimum adhibetur in Causis Criminalibus, & quidem in his non indistinctè, sed præmissa cognitione causæ, in qua Judex considerare debet, an crimentam atrox sit, quod ita procedi postulet, an Personæ dignitas non obstat citationi reali, an non reus sufficientes habeat difficultates ad poenam pecuniariam sibi taxatam solvendam, num prudens sit timor, ne reus metu poenæ sese subducatur &c. *Engl hic n. 14. & alij ex magis recepta sententia.*

3. In Civilibus Citatio hæc locum habet rarissimè. Fieri autem potest 1. Si Reus in comparando sit nimis contumax, & verbaliter citatus sui præsentiam detrectet facere. 2. Si post acceptum Judicium litem improbè, & sine causâ deferat. 3. Si agatur in causâ debiti, & ipse debitor de fuga suspectus sit; nam debitor ejusmodi per ipsum Creditorem, etiam sine mandato Judicis, apprehendi, & Judici tradi potest *l. ait Prator 10. §. si debitorem 16. ff. que in fraud. creditor.*

Ut tamen hoc casu ad apprehensionem personæ debitoris procedi possit, tria requiruntur. 1. Ut bona immobilia non habeat; nam si bona ejusmodi habeat, ex his Creditor per sententiam Judicis satisfactionem sibi querere potest, & conf. apprehensione reali ipsius personæ opus non est. 2. Ut sit potens solvere; nam si eo tempore, quo contractum est debitum, impotens fuit ad solvendum, nec spes erat futuræ solutionis, sibi imputare creditor debet, quoddum minus idoneo contraxerit. 3. Ut debitum sit liquidum; nam si incertum sit debitum, ipse debitor in possessione est, donec creditor hoc ei probet.

18 Dub. 2. quid tenendum in *Edictali Citatione*?

¶ 1. ut realis, ita & Edictalis permittitur solis Judicibus Ordinarijs, & Delegatis Principum; reliqui verò Delegati, & Pedanei debent citare per nuntium. *Pax Jordan. l. 14. tit. 1. n. 23. qui n. 26. addit in Curia Romana Citationem per Edictum convenire soli Papæ.*

2. Locum habet Edictalis Citatio solum, quando citari quis aliàs non potest, ut si locus, ubi citandus moratur, non sit tutus, si extra Territorium Judicis citantis, si remotus, aut varius; vel si ipse citandus sit vagus, aut impediatur, quò minus ad ipsum citatio verbalis, aut per litteras venire possit; item si contradictor sit incertus, & citentur omnes in genere, quorum interest; si incerti sint creditores defuncti, & volens adire hæreditatem suspectam cupiat facere Inventarium; si agatur de causâ diffamationis. *Menoch. remed. 8. recap. possess. n. 113. & seqq. Carpoz. defm. for. p. 1. Const. 2. defm. 29. n. 1. & seq. Wiest. hic n. 37. & tribus seqq.*

3. Antequam decernatur, fieri debet summaria inquisitio, ex qua constet de fuga, vel latitatione citandi, vel de non tuto accessu ad ipsum. *Bartol. in Extrav. ad Regimen. V. Edictum. Conf. 460. n. 26. Socin. de cit. t. 6. 23. n. 5. Pax Jordan. l. cit. n. 27.*

4. Legi debet per Nuntium; & post lecturam affigi in locis consuetis, sc. in valvis Ecclesiæ, vel aliàs, ubi de consuetudine affigi debent ejusmodi Citationes Edictales. *Pax Jordan. n. 29.*

5. Affixa relinquenda est certo temporis spatio, quod cum non sit determinatum à Jure, relinquatur arbitrio Judicis, qui æstimabit, an hæc publica citatio verisimiliter in citati notitiam venerit. *Marant. tit. de citat. n. 96. Menoch. de arbitr. cent. 5. c. 463. n. 3. Pax Jord. l. cit. n. 30.*

5. Ut facilius divulgetur, & in notitiam veniat hujusmodi Citatio, non in uno tantum, sed ad minus in duobus, aut tribus locis Edictum affigendum erit. Erit etiam in omnem eventum, si forsan citatus negaret se publicè citatum esse, admodum conducibile, si nuntius in relatione executionis suæ faciendæ Judici testetur se affixisse Edictum, & affixum reliquisse per aliquod tempus. *Marant. Pax Jordan. l. cit.*

Dub. 3. quid notandum in *Citatione Peremptoria*? *¶* circa hanc maxime observandum tempus, & numerus citationum. Quoad numerum citationum de Jure Civili peremptoriè reus citatur tribus vicibus per intervallum dierum ad minus 10. *l. ad peremptorium 68. & duab. seqq. ff. de Judic.* Sed hodie de consuetudine in omnibus Judicij obrinuit, ut unica citatio sufficiat, modò sit Peremptoria, & tantundem temporis contineat, quantum tres illæ *l. nonnunquam 72. ff. de Judic. l. consentaneum 8. c. quom. & quand. Judex &c. Carpoz. p. 1. Const. 2. defm. 22. n. 1. & 2. Gaill. l. 1. obs. 53. n. 22.*

Ut

Ut ergo unica talis citatio Peremptoria Citationis Jura obtineat, duo requiruntur.

1. Ut adiciatur expresse, partes citari peremptorie l. consentaneum cit. vel apponatur comminatio, si citati non comparuerint, Judicem nihilominus ad cognitionem processurum, & pronuntiaturum, quod Jus, & Justitia postulaverint, Carpov. l. cit. n. 3. § 4.

2. Ut contineat legitimum tempus, seu tantum, quantum requiritur ad tres simplices successivas. Adeoque antiquitus concedi debebant 30. dies; nam totidem concedebantur per tres simplices citationes, utpote quarum qualibet concedebantur decem, ut supra dictum est. Hodie in Camera per *Recess. Imper. de Anno 1654. §. wurde hierauf 36.* conceduntur ad minimum 60. dies. Potest tamen Judex tempus illud pro qualitate personæ, temporis, loci, & alijs similibus circumstantijs, vel extendere, vel restringere. Si restringere illud velit, oportet, ut habeat justam causam, & ita restrictum contineat justum spatium, intra quod reus accedere Judicem, & deliberare pro responsione ad sibi objecta possit; aliàs citatio erit nulla, Pax Jordan. l. cit. n. 62.

Computandum autem tempus præfixum est à die factæ, & insinuatæ citationis: & hinc si unica dies ex tempore per Leges, aut consuetudinem præfixo defuerit, reus non comparens usque ad legitima impedimenta condemnari non poterit. Carpov. *defin. 23. n. 1. §. sqq.* qui addit, ejusmodi reum non comparentem condemnari tamen posse ad expensas; quia ut *defin. 24.* probat, non omnis contumaciæ expertus est, cum in Judicio comparere, & exceptionem termini angusti viva voce opponere, ac dilationem petere debuisset.

20. Queritur 2. quid requiratur, ut Citatio sit legitima? R. 1. requiritur, ut fiat ad instantiam partis; nam in causis, quæ utilitatem privatorum spectant, Judex citra partis instantiam citationem non potest decernere, vel etiamsi decernat, ei tamen impune non paretur. Marant. p. 6. tit. de citat. n. 115. Valleng. *de for. compet. §. 3. n. 5.* Ratio est, quia regulariter Judex non debet alicui impertiri officium suum ad utilitatem privatam, nisi prius id petatur l. ad peremptorium 68. ff. de judic. ibi: *Ut primò quis petat.* Dixi autem, in causis, quæ utilitatem privatorum spectant. Aliud dicendum, quando causa concernit utilitatem publicam, aut Judex procedit ex officio, ut in causis criminalibus, præsertim capitalibus, in quibus quia hodie rarè per viam accusationis, sed plerumque per viam Inquisitionis, ac ex officio proceditur, & præterea publicè interest, ne delicta maneant impunita, hiac in foro Civili passim facinorosi tam verbaliter, quàm etiam realiter citantur, & capitaliter plectuntur, nemine penitus postulante.

2. Requiritur, ut fiat mandato Judicis

competentis, sive Ordinarij, sive Delegati; aliàs citatio non arctat citatum l. fin. C. de exhibend. & transmit. reis, Mynsing. cent. 6. obs. 10. n. 3. Gaill. l. 1. obs. 48. n. 12, Pax Jordan. l. 14. tit. 11. n. 46, Pirh. hic n. 223. König. n. 88. Excipe, nisi in flagrante crimine deprehendatur reus; nam eo casu sine speciali mandato Judicis apprehendi potest, cum Lex ipsa tunc videatur licentiam dare, imò mandare, ut talis statim apprehendatur. Dixi, *Judicis competentis*; nam si Judex notoriè incompetens sit, non tenetur Reus comparere: si dubium tamen sit, an sit competens, comparere debet, & incompetentiam allegare: in qua causa ipse Judex potest cognoscere. Gaill. l. cit. n. 11. Et universim advertit Haun. tom. 5. cit. tr. 3. n. 16. tutius esse semper comparere cum protestatione, quòd non intendat prorogationem Jurisdictionis, nec aliter in Jurisdictionem citantis consentiat, quàm quantum de Jure tenetur; sic enim contumax declarari non poterit.

3. Si Citatio in scriptis fiat, continere debet nomen, & cognomen Judicis, à quo reus in Jus vocatur, ut constet non solum, an incompetentiæ, vel justæ suspensionis exceptio ei opponi possit; sed etiam, an sit Ordinarius, vel solummodo Delegatus: nam huic parendum non est, nisi Delegationis copiâ, citatione insertâ, doceat de commissione c. præterea 2. de dilation. & c. cum in Jure 31. de offic. deleg. Wiest. hic n. 45.

4. Continere debet nomen, & cognomen ejus, ad cujus instantiam citatur; tum ut cognoscat Adversarium suum, & eò melius defensionem suam possit instruere; tum ut intelligat, an ipsa citatio facta sit ad instantiam, & petitionem Adversarij sui; nam citra hanc in causis privatis, ut supra dixi, non valet Citatio. Gaill. l. 1. obs. 50. n. 1. §. seqq. Vall. tit. de for. compet. §. 3. n. 4. §. sqq. Carpov. p. 1. consil. 2. de jure, 21. n. 3. §. 4. Sannig. hic c. 3. n. 6. König. n. 89. Wiest. l. cit.

5. Designari in Citatorio debet nomen citati, tum ut cognoscat citatus, utrum citatio ipsum concernat, & ne Actor variare amplius possit; tum quia contra non nominatum executio fieri nequit, & conf. neque contra illum ut contumacem procedi. Gaill. l. 1. obs. 49. n. 1. §. 2. Ummius *Process. D. 5. n. 51.* König. hic n. 90. Quod si Universitas, vel Communitas citanda sit, videndum, an Syndicum habeat, vel non. Si habet, is citatur; si non habet, illius Capita citare sufficit, puta Decanum, & Capitulum hujus Ecclesiæ, Abbatem, & Priorem hujus Monasterij, Consules, & Senatores hujus Civitatis &c. Gaill. l. cit. n. 6.

6. Inferenda Citationi etiam causa citationis, etiam in Criminalibus, præsertim dum ex loco remoto quis citatur, eo fine, ut instruat de lite sibi intentata, & deliberare possit, an liti cedere, vel Judicio velit contendere. Gaill. obs. 51. n. 1. Valleng. *de for. com-*

compet. §. 3. n. 8. Pax Jordan. l. cit. n. 44. § 75. Carpz. defin. 21. n. 5. Haun. fr. 3. cit. n. 17. Sannig. c. 3. n. 6. Putant autem plerique ex illis, & assentitur Farinaceus, sufficere generales terminos, si Judex e. g. in Edicto dicat, *Compareas responsurus super quadam causa criminali*: quod etsi fortasse verum sit, consultius tamen est specialius causam citationis exprimi; praesertim si ad instantiam partis fiat.

7. Indicandus locus Judicij, ut citatus sciat, ubi comparendum. Procedit hoc maximè respectu Judicis Delegati; nam si Judex Ordinarius locum non apponat, censetur citasse ad locum consuetum. Debet autem locus iste esse intra territorium citantis: item debet esse tutus, & commodus; nam citatus ad locum non tutum, vel incommodum non tenetur comparere c. ex parte 47. de appellat. Clem. pastoralis 2. de sent. & rejudic. l. si locus 59. ff. de judic. Gaill. l. 1. obs. 52 n. 1. § seqq. Valli. l. cit. n. 9. Haun. n. 17. cit. König. n. 93.

8. Continere debet competentem terminum, intra quem comparitio sit possibilis; alias inutilis remanet, & non afficit citatum. Card. de Luca de judic. disc. 9. n. 7. cum precedentibus DD. Et verum hoc est secundum cit. Eminentissimum, quamvis Judex non nisi elapso termino competente ad Judicialis actus procedat.

9. Denique omnis citatio fieri debet juxta consuetum Curiae Stylium; alioquin citatus non tenetur comparere, & cons. contra max non efficitur. Pax Jordan. l. 14. tit. 1. n. 44.

21 Dub. 1. an necesse sit addere certam diem, & horam, quæ necesse sit citato comparere ante Judicem? *de Hora designanda* communis sententia negat hoc esse opus, sed citatus comparere debet horæ causarum solitæ, & tali, quæ possit actus expediri ante tenebras. Marant. de Ord. Judic. p. 6. tit. de citat. n. 66. Gaill. l. 1. obs. 53. n. 4. Vallens. tit. de for. compet. §. 3. n. 10. Quod si tamen hora certa apponatur, observanda est; alias si aliâ horâ actus fieret, non valeret, ut cum alijs Marant. l. cit. notat.

De die certo, qui justus, & opportunus sit, designando conveniunt DD. in affirmativam: quod ideo institutum est, tum ut reus sciat, quando sibi sit comparendum; tum ut cognoscat, an dies, quæ comparere ipsum vult Judex, Juridica sit; nam diebus feriatis, veluti die festo, aut vindemiarum, vel messis nemo ad Judicium venire compellendus est, ut *infra Tit. 9.* dicitur. Excipitur, si citatio fiat causâ alimentorum, carceratorum, pupillorum, miserabilium personarum, aut in alijs causis, quæ moram non patiuntur: nam hæc diebus feriatis expediri possunt; quia ubi periculum est in mora, à regula Juris communis rectè receditur. Exprimenda tamen in citatione hæc sunt; alias citatus habet

intentionem fundatam non comparendi die feriata.

Dub. 2. quomodo se gerere debeat, qui à Judice citatur ad locum non tutum? *de* distinguendo: Vel enim locus tutus non est ob peitem, aut alium morbum contagiosum, vel ob inimicitias, bella &c.

Si primum, & pestis in eo loco, vel alius morbus contagiosus notoriè grassetur; non cogitur comparere, imò nec tenetur excusatore mittere. Neque urget hic Regula, quòd notorium impedimentum saltem sit allegandum; fallit enim hæc regula in nostro casu, quia citatio est ipso Jure nulla, eò quòd gravet ad comparendum in loco, qui non minus est periculosus pro excusanda, quàm pro ponenda comparatione; nam utrimque comparendum est vel à citato, vel à nuntio. Pax Jordan. l. 14. tit. 1. n. 78.

Si secundum, & locus non tutus sit ob inimicitias, bella &c. opus esset illas, quantumvis notorias, allegare, & petere sibi cautionem de non offendendo, vel assignari sibi alium locum tutum. Pax Jordan. l. cit. n. 79. Debet autem Judex acceptare exceptionem loci non tuti, etiam post contestationem litis; alias citatus, tanquam gravamen passus, appellare poterit. Gaill. l. 1. obs. 52. n. 3. Procedit hoc non solum quoad partem citatam, sed etiam quoad ejus Advocatum, vel Procuratorem, aliasque personas, quarum interesse potest, ut locus Judicij tutus sit; item quoad Testes examinandos.

Dub. 3. quid faciendum, si citandus moretur extra Territorium citantis? Citationem extra Territorium citantis tripliciter fieri posse. 1. Per nuntium à citante missum, qui citando litem futuram insinuet: hæc citatio valet, cum non sit actus Jurisdictionis in Territorio alieno, sed mera executio, & operatur hunc effectum, ut Judex rei sitæ, si sic ab eo citatus sit contumax, & non compareat, possit ad immisionem bonorum procedere ob fundatam Jurisdictionem ratione rei sitæ c. Romana 1. V. contrahentes de for. comp. in 6. 2. Per Judicem rei sitæ, ita ut is per Litteras Subsiliales requirat Judicem loci, in quo citandus degit, iusque petat, ut ipse vel nuntio misso facultatem tribuat citationem exequendi, vel ipsemet per suos ministros hanc exequatur: hæc monitio istum effectum habet, ut Actor in contumaciam moniti non comparentis possit in possessionem rei petite secundum naturam actionis intentandæ mitti. 3. Per Edictum affixum in locis finitimis.

Quo modo ex tribus citatio fieri debeat, AA. disputant. Haun. tom. 5. de J. § 7. fr. 3. c. 1. n. 24. vult primo modo faciendam citationem. König hic n. 74. putat tutius tali casu adhiberi modum secundum. Ego existimo in considerationem adducendas circumstantias, an hoc, vel illo modo uti expediat. Tertio modo de Jure communi

municitatio fieri non debet, nisi quando quis alio modo citari non potest.

Si Judex loci, in quo reus citandus degit, per *litteras subsidiales* requisitus, reuatur citationem insinuare reo in Territorio suo degenti, confugiendum ad Magistratum Superiorem, qui adigere talem potest, ut requisitioni deferat; nam una Jurisdictione per aliam adjuvanda, & sicut manus manum fricat, ita unus Magistratus alterius armis indiget. Carpz. p. 1. *Const. 2. defm. 28. n. 4. & seq.* Quodsi Magistratus requisitus sit ipse supremus, non recognoscens superiorem, vel adiri superior nequeat, fieri Citatio Edictalis potest, quod Edictum hoc ipso, quod publice affixum sit, praesumitur ad citati notitiam pervenire, atque adeo eundem stringere *arg. c. adhec 1. de postul. Pralat.*

24 Dub. 4. an Judex unà cum citatione debeat transmittere Libellum actoris, vel sufficiat tantum ipsam causam litis in genere citationi inferere? Plerique solius causae expressionem sufficere censent. Bartol. in *Auth. offeratur C. de lit. contest. n. 3.* Socin. *tr. de citat. a. 20. n. 10.* Gaill. *l. 1. obs. 51. n. 1. & 2.* & alij apud istum, qui etiam testatur hoc Ordinationi Camerae consentaneum esse.

Sed ut bene advertit Engl hic n. 10. Stylus cujuscunque Curiae attendendus est: qui nisi contrarium dicitur, providè omnino, & circumspèctè faciet Judex, si unà cum citatione Libellum transmittat; nam hæc transmissio erit litis acceleratio, nec tali casu amplius concedi debebunt reo induciæ deliberatoriæ, sed comparens statim tenebitur respondere per textum *c. praterea 2. de dilation.* Deinde inducetur hoc modo litis pendentia, cujus hic effectus est, ut interea nihil innovari possit. Laym. in *c. praterea cit. n. 1.* Gaill. *l. cit. n. 4.* Carpz. *defm. 21. n. 5. & 6.* König hic n. 92. Curabit tamen Judex, ut Originale, vel saltem Copiam Libelli penes se retineat ad cavendas fraudes, & ne possit in illo aliquid à reo mutari.

25 Quæritur 3. quomodo executioni sit danda Citatio? R. 1. ordinariè, & ex Stylo Camerae citatio fit per destinatos, & juratos nuntios, viatores, seu ministros publicos; in Curia Romana per Notarium, seu Actuarium. Potest etiam fieri per Judicem ipsum, si fortè litigantes offendant: per ipsum Actorem Citatio quidem fieri potest, sed Reus non tenetur eidem credere.

2. Facienda est in loco subjecto Jurisdictioni Judicis citantis; quia est actus Jurisdictionis contentiofæ, quæ in alieno Territorio exerceri non potest. *Excipiuntur* latrones, prædones, aut similes Pacis publicæ perturbatores, quorum persecutio in Imperio extra Territorium persecutantis continuari potest juxta *Constit. Imp. 1559. Augustæ promulgatam §. und niemohl.* Item Religiosi fugitivi, & Apostatae ob personalem illorum obligationem *arg. l. siquis 1. C. ubi quis de Curial.*

3. Insinuatio Citationis fieri potest quovis tempore, modò de die fiat; nam nox in hujusmodi actibus meritò suspecta habetur, prout textus est, & communiter docent DD. in *c. consuluit 24. de offic. deleg.*

4. Si fieri potest, faciendâ est executio citationis in faciem, & præsentem. Hinc Nuntius Reum citatum diligenter inquiret, ut ei coram in faciem citationem insinuet: cui etiam, si talis sit, qui ad hujusmodi actus communiter adhiberi solet, reus debet credere; secus, si specialiter sit ad hoc missus, aut destinatus à Judice delegato: nam huic ut teneatur parere reus, necesse est, ut ipsi exhibeantur litteræ citationis, & commissionis; quia, ut infra dicam, Judex Delegatus tenetur citationi inferere tenorem commissionis, ut reus cognoscat Jurisdictionem citantis.

5. Si reum inquisitum nuntius non repererit, potest in subsidium, vel Procuratori illius, si quem reliquerit, vel ad domum domesticis, adultori tamen, non infanti, vel si nemo adsit, vicinis denuntiationem exponere, relicto ibidem commissionis suæ exemplo, ut ad reum citatio perveniat *c. causam 3. de dol.* vel si neque hoc fieri possit, aut expediat, potest citatio affigi ad domum, in qua citandus habitare consuevit *arg. l. aut qui aliter 5. §. & si forte 2. ff. quod vi aut clam.* Haun. *tom. 5. de J. & J. tr. 3. n. 23.* Pirh. *tit. de for. compet. n. 234.* König hic n. 76. & apud hunc alij.

Hæc tamen citatio ad domum fieri non debet, nisi quando aliter fieri non potest, *l. aut qui aliter cit.* ubi dicitur ad domum fieri denuntiationem, si nullus sit, cui denuntiatur. Neque obstat textus *Clem. un. h. tit.* ubi disjunctivè dicitur, posse quem citari personaliter, vel ad domum; nam ijs verbis non denotatur electio, sed ordo citationis, ut bene notat Pirh. *l. cit. n. 224.*

6. Si citandus plures habeat ædes, executio fiet ad eas, in quibus majore parte anni egit *arg. Clem. causam 3. de elect. ibi: in domo, quam ipse appellatus communiter habitare consuevit.* Si æquali tempore moratus fuerit in omnibus, ibi citandus erit, ubi citationis tempore degit. Si verò nec domum habeat certam, nec sciri possit, ubi sit, citandus est in oppido, vel pago, ubi solitus est conversari, vel per Edictum, vel per Praconem. Si eò pervenire non possit nuntius, eò quod à Custodibus urbis ingressu arceatur, sufficit in portis civitatis citationem affigi. Semper autem expediet, quomodocunque fiat citatio, ut eam nuntius exequatur, vel affigat adhibitis duobus, vel tribus testibus, ut calu, quo negaretur, eam probare possit.

7. Executione facta, incumbit eidem nuntio facere relationem, quæ in acta referri debet, ut appareat de legitimè facta executione. Et hæc relatio pars substantialis est, nec sine ea aut citatio, aut sententia, aut totus processus in contumaciam factus valet. Gaill. *l. 1. obs. 54. n. 7.* Haun. *tr.*

3. cit. n. 69. König hic n. 96. Porro relationi executoris creditur propter fidem ejus delectam, & Juramenti Religionem, quâ Judici adstrictus est. Gaill. l. cit. n. 4. Excipe, nisi citatus sit persona spectabilis, & fide digna, ac Juramento assereret, nunquam sibi citationem factam esse; tunc enim illi magis, quam nuntio credendum foret.

26 Dub. 1. an semper opus sit citatione? *re.* per se loquendo requiri: excipi tamen casus diversi possunt, in quibus non est opus citatione.

1. Si delinquens in flagrante crimine deprehendatur; nam tunc Lex ipsa concedit licentiam. Gaill. obs. 54. cit.

2. Quando Judex procedit ex officio, quoad ea, quae facere ex officio potest. Pax Jordan. l. 14. tit. 1. n. 138.

3. Quando reus citandus praesens jam est in loco Judicij secundum dicta n. 15.

4. Si crimen sit notorium, ita sc. ut nulla possit tergiversatione celari, aut defendi juxta *ibidem* dicta.

5. Cum periculum est in mora, & in continenti alicui est subveniendum. Haun. tr. 3. cit. n. 21.

6. In causa hæresis, ubi contra inquisitum potentem testes recipi possunt, etiam parte non citata c. *sim. de hæret. in 6.* Pax Jordan. l. cit. n. 139.

7. Quando citatus, etiam si praesens esset, actum impedire non possit; nam quod fieri potest me invito, multo magis fieri potest me invito. Pax Jord. n. 140.

8. Quando ipse Judex praesens per seipsum, vel per alios monet partes, ut compareant certo tempore; quia cum Judex ipse sit persona publica, monitio ejus vim citationis habet. Pax Jordan. n. 142.

9. Denique ubi causæ cognitio non requiritur l. *nec quicquam 9. S. ubi 1. ff. de offic. Procons.* Alij casus videri possunt apud Marant. p. 6. tit. de citat. à n. 5. Wesenbec. ff. de in jus vocand. n. 13. Pirh. tit. de for. comp. n. 227.

27 Dub. 2. à quo debeat fieri Citatio? *re.* fieri potest à Judice Ordinario, & Delegato; à Delegato tamen, ut supra n. 17. & 18. monui, solum verbaliter. Præterea circa Delegatum Judicem etiam hoc advertendum, quod ut citatus ab eo eidem credere debeat, & conf. respondere, ac sententiæ ipsius sese subjicere, necesse sit, ut Delegationis suæ legitimam demonstrationem faciat.

Ratio est, quia Delegatio, utpotè res facti, non præsumitur, & conf. probari debet, puta per exhibitionem mandati, vel Authenticæ ipsius Copiæ. Excipe, nisi Delegatio ab ipso Jure generaliter facta sit, quemadmodum sæpius, præsertim in Trid. Episcopi, tanquam Delegati Sedis Apostolicæ, jubentur procedere contra privilegiatos, & aliàs à Jurisdictione ipsorum exemptos.

Quæres: an citatus teneatur comparere coram citante, si hic mandatum, quo delegatur ipsi potestas, primum postea, ubi citatus paruerit, demonstrare velit? Variæ sunt sententiæ. Gloss. in can. si Episcopus 8. V. convocari caus. 3. q. 2. arg. c. cum in jure 31.

de offic. deleg. vult citationem non valere, neque arctare citatum ad comparendum, nisi citato simul transmittatur transcriptum Delegationis.

Alij cum Felin. in c. cum in jure cit. putant ad obligationem comparendi sufficere simplicis copiarum transmissionem, vel etiam solum allegationem Delegationis in citatorio; licet enim copia ejusmodi simplex non sit Authentica, & conf. plenam fidem non faciat, facit tamen citato probabilem dubitationem delegationis factæ, quo casu obligari citatum ad comparendum habetur l. si quis 5. ff. de Judicij.

Placet Sententia P. König, qui n. 71. hic putat distinguendum; Vel enim agitur de gravissimo, vel de gravi, vel de levi solum præjudicio citati.

Si primum, nulla est obligatio comparendi, antequam de mandato plene, & legitime constet; quia tale præjudicium non ita facile iterum resciri potest per regressum contra citantem.

Si secundum, putat sufficere transmissionem Copiarum, non autem simplicem assertionem, & mentionem Delegationis factæ; quia etiam Copia ejusmodi non sit omnino Authentica, facit tamen præsumptionem Delegationis sufficientem pro his circumstantijs, & læso facilius per regressum contra citantem recuperari potest, si ex post facto appareat citationem fuisse illegitimam.

Si Tertium, asserit satis esse, si delegatus dicat se delegatum; quia exinde nascitur probabile dubium Jurisdictionis, quod, si præjudicium non sit grave, citatum obligare ad comparendum potest.

Dub. 3. quis citari possit? *re.* citari posse omnem, & solum illum, qui Jurisdictioni citantis subiectus est; nam citatio est actus Jurisdictionis, quæ tantum tendit in subditos. Neque obstat l. si quis 5. ff. de judic. ubi dicitur eum, qui ex aliena Jurisdictione ad Prætorum vocatur, debere venire, eo quod ejus, i. e. Prætoris, aut Judicis, sit æstimare, an sua sit Jurisdictio; nam dispositio iustitias Legis solum procedit, cum dubia est exemptio: hinc si evidens, & notorium sit citantem non habere Jurisdictionem in citatum, ut si Clericus citeretur à Laico, comparere neutiquam obligatur, sed potest privilegium exemptionis, & incompetentiam Judicis allegare.

Citandus autem principaliter est reus; & præter hunc omnes illi, quorum interest, seu quorum causa agitur arg. l. nam ita 39. ff. de adoption. & l. de unoquoque 47. ff. de Re judic. Nec tantum ipse principalis, sed post contestationem litis etiam Procurator, utpotè qui per contestationem litis sit dominus litis, ita ut non cum ipso negotij domino, sed cum Procuratore lis agi intelligatur.

Ab hac universali regula excipiebantur olim duo ordines hominum, qui citari, & in Jus vocari non poterant: quorum primus eorum est, qui citari omnino vetabantur; alter eorum, qui citari quidem, & in Jus vocari pote-

rant,

rant, sed non nisi permissu, & veniâ Prætoris.

In primo Ordine constituebantur 1. Magistratus Majores, Consules, Præfecti, Prætores, Proconsules *l. in jus 2. ff. de in jus vocand.* 2. Is, qui calibem vitam exuens, uxorem ducit, qui aliò vocatus causam agit, qui funus ducit familiare, qui Sacris operatur &c. *l. in jus cit. § l. seq.* 3. Is, qui domi suæ quietè vixit; nam hunc, Juris experiundi causâ, domo extrahere nefas erat; quia, ut *l. plevique 18. ff. eod.* Cajus inquit, domus tutissimum cuique refugium, atque receptaculum est.

In secundo Ordine comprehendebantur 1. Paterfamilias; nam hunc filius, in jus vocare non poterat, nisi ratione peculij Castrensis *l. lis nulla 4. ff. de Judic.* 2. Parentes: quo nomine hoc loco veniunt etiam avi, & proavi &c. *l. quicumque 4. ff. de in jus vocand.* 3. Patroni utriusque sexus, item parentes, & liberi patronorum *l. quicumque cit.* 4. Generaliter, ut *l. generaliter 13. ff. eod.* habetur, omnes ea persone, quibus reverentia præstanda est.

Addidi, excipiebantur olim; nam nostra ætate 1. Ex concordia DD. sententia vocari in jus possunt etiam Magistratus, idque durante suo officio, ut ex Ummio, Struvio, Lauterbach, & Brunnemannno notat R. P. Schmier *tr. de process. Judic. c. 2. n. 62.* & rationem dat, quia ex una parte Magistratum non dedecet ad Judicem Superiorem vocari, ex altera verò, ne ob litem sibi intentam à functionibus officij sui impediatur, idem Superior arbitrari potest, an, & quamdiu actio sit differenda. 2. Idem dicendum de commorantibus domi suæ; hodie enim insinuatio citationis fieri solet, & debet in ædibus citati secundum dicta *n. 25.* Imò ne antiquo quidem Jure citatio domi facienda prohibebatur, si fiebat autoritate Judicis *l. sed § si is 21. ff. de in jus vocand.* Quod verum est etiam de citatione reali, quoties hæc licita est de Jure, vel consuetudine; nam *Juris executio*, ut Ulpianus *l. injuriarum 13. § is qui 1. ff. de injur.* inquit, non habet injuriam.

3. Similiter in Jus vocari hodie possunt personæ primi ordinis, modò contra eas acturus in supplicatione pro impetranda citatione nexum reverentiæ exprimat; hoc ipso enim, quòd Judex supplicationi deferat, & citationem decernat, ipso facto licentiam experiundi dedisse censetur. P. Schmier *l. cit. n. 53. § sqq.* Solum ergo sub dispositione Juris antiqui remanent personæ primi Ordinis secundo loco positæ, quòd ratio Juris antiqui, ob quam verantur vocari in Jus, etiamnum duret. P. Schmier *n. 69.* & apud hunc Umm. *Process. D. s. th. 6. n. 28. § sqq.*

29. Quaritur 4. quis sit effectus Citationis? *1.* si legitime facta sit, complures effectus habet, quos præter alios recensent Wesenbec. *ff. de in jus vocand. n. 12. § sqq.*

Pax Jordan. *l. 14. tit. 1. à n. 163.* Haun. *tom. 5. tr. 3. n. 56. § sqq.* König *hic n. 98.* Wiest. *n. 51.* & novissime P. Schmier *c. 2. cit. n. 76. § sqq.*

1. Adstringit citatum ad comparandum, nisi justa exceptione se tucatur; alias redditur contumacia reus *c. ex litteris 2. de dol. § contum. & l. ex quacunque 2. ff. si quis in jus vocatus non ierit.*

2. Inducit litis pendentiam ad eum finem, ut lite pendente innovari nil possit. *Clem. 2. junct. Gloss. V. ad hoc. ut lit. pendet.*

3. Facit rem, quæ ab Actore controvertitur actione reali, litigiosam, ita, ut, dum lis pendet, alienari per emptionem, aliòve contractum (quibusdam exceptis) nequeat. *Clem. 2. cit. & Auth. litigiosa C. de litigios.*

4. Constituit citatum legitimum contradictorem, adeo, ut quamvis ex aliqua causa repelli posset, citans tamen sibi præjudicet, & repellere dein illum non possit amplius. Pax Jordan. *l. cit. n. 179.* Haun. *n. 65.*

5. Perpetuat Judicis Delegati Jurisdictionem, ita, ut morte delegantis non expiret; quia citatione emissâ, res non amplius est integra *c. gratum 20. de offic. deleg.*

6. Tollit potestatem actori eligendi inter plures Judices, si fortè super eadem causa potuissent diversi Judices judicare, prout possunt in causis mixti fori; quia operatur Preventionem *c. proposuisti 19. de for. compet. & l. si quis 5. ff. de Judic.*

7. Prorogat Jurisdictionem Judicis, adeo, ut effi quis, postquam citatus est, esse ceperit alieni fori, in ea causa jus revocandi domum non habeat, sed comparere coram Judice, qui eum citavit, debeat *l. si quis posteaquam 7. ff. eod. l. cum quadam 19. ff. de Jurisd.* 8. Interrumpit præscriptionem saltem odiosam, i. e. quæ tantum ob negligentiam domini inducitur, *sc. 30. vel 40. annorum. Berlich. p. 2. concl. 9. n. 23.*

Dubitarur, an hos effectus etiam pariatur Citatio invalida? *1.* negative, nisi ex post facto convalidetur. Patet ex *Clem. causam 3. de Elect.* ibi: Intimatio verò aliter facta omni careat Juris effectum. Ratio est, quia, quod nullum est, nullum producit effectum; idemque reputatur planè non fieri, & fieri illegitimè *c. fin. de restit. spoliat. & l. quotiens 6. ff. qui satisd. cog.*

Dixi autem, nisi ex post facto convalidetur; convalidari autem citatio non ritè facta ex post facto tripliciter potest.

1. Per comparisonem illius, qui citatus est. *Gall. l. 1. obs. 58. n. 1. § 2.* Pax Jordan. *l. 14. tit. 1. n. 177.* Haun. *tom. 5. tr. 3. n. 66.* P. Wiest. *hic n. 52.* P. Schmier *Process. Judic. c. 2. n. 101.* & hoc teste praxis Cameræ, & Rota Romana. Intellige, si ex alio capite, quam ex defectu Jurisdictionis sit invalida; nam Jurisdictionis defectus per præsentiam, aut comparisonem Rei non sanatur, cum Jurisdictionem tribuere nequeat.

2. Convalidatur, quando quis Procuratorem constituendo gerit se pro citato, vel alio modo declarat,

clarat, quòd pro citato haberi velit. Pax Jordan. n. 178. Haun. l. cit. Ratio est, quia citationis nullitas introducta est in favorem Rei. Ergo si hoc suo favore Reus

uti non velit, valebit citatio; quia volenti non fit injuria. 3. Et principaliter sanatur nullitas Citationis ex Principis Rescripto: de quo videatur Pax Jordan. n. 179.

TITULUS IV.

De Mutuis Petitionibus.

SUMMARIUM.

1. Quid sint Mutue Petitiones?
2. An durante conventionis Judicio Reus Actorum convenire possit coram alio Judice?
3. An Actor possit declinare Judicem eundem in causa Reconventionis?
4. Coram quo Judice Reconventio locum habeat?
5. Quis reconvenire possit? Et quem?

6. 7. 8. An etiam Clericus reconveniri possit coram Judice Laico?
9. In quibus causis locum habeat Reconventio?
10. In quibus non?
11. An etiam in Criminalibus?
12. Effectus Reconventionis.
13. Tempus, quo proponenda est.

Solet interdum Reus, cum Actoris Libellum viderit, vicissim aliquid ab Actore petere, eumque, porrecto vicissim Libello, reconvenire, proponendo actionem contra ipsum Actorem. Hac Reconventio Germanicè dicitur *Wider, oder Gegenklag* / in Jure Canonico *Mutua Petitio* dicitur, eo quòd Reus mutuo reagat in Actorem, & sic oriuntur duæ mutua, seu reciproca petitiones.

Quæritur 1. quid sint *Mutue Petitiones*? sunt conventio ex parte Actoris, & Reconventio ex parte Rei. Dum suum libellum Actor Judici offert, Reum convenire dicitur; dum Reus, viso Actoris Libello, suum vicissim tradit, dicitur Actorem reconvenire. Unde definiri *Reconventio* potest, quòd sit *Actus*, quo reus post oblatum, & visum Actoris libellum vicissim aliquid ab eo petit coram eodem Judice, ac in eodem Judicio, etiam si aliàs Judex ille non esset actoris competens. Colligitur ex c. ex litteris 1. § c. seq. b. tit. l. cum Papinianus 14. junctâ Auth. & consequenter C. de sent. & interloc. omn. Judic. & tradunt re ipsa Ummius Process. Judic. D. 10. thes. 1. Nicol. Rodriq. Prax. Tribun. ad Rubr. b. tit. n. 1. Haun. tom. 5. tr. 3. n. 338. Gonzal. in c. ex litteris cit. n. 6. Wagnereck ibid. Vallens. hic §. 1. n. 2. Pirh. n. 1. König n. 1. Sannig c. 1. n. 2.

Est omni Jure recepta Reconventio, præterquam Saxonico, teste Carpzov. p. 1. const. 7. defin. 7. & Bavarico, teste Haun. l. cit. n. 359. in utroque tamen & ipsa admittitur in causis connexis, ut iidem testantur. Ut ritè intentetur, & peragatur, duo debent concurrere. **Unum** est, ut coram eodem Judice, quem Actor forum Rei sequens elegit, instruat; aliàs simplex Conventio potius, quam Reconventio erit c. dispendia 3. v. reus quoque ibi: apud eosdem Judices. de Rescriptis in 6. l. qui non cogitur 22. ff. de Judic. ibi: eundem Judicem, l. cum Papinianus cit. ibi: coram eodem. **Alterum** est, ut mutua pe-

titio, ac Reconventio proponatur durante eodem Judicio; aliàs effectus sibi proprios non operabitur, ut infra dicam n. 13.

Dub. 1. an in mutuis petitionibus, seu reciprocis conventionibus durante Judicio conventionis Reus possit convenire Actorem coram alio Judice? non posse, nisi finita lite. Ita uterque Barbof. Petr. in l. qui prior 29. n. 10. & seq. ff. de Judic. August. in c. ex litteris 1. h. tit. n. 1. Nicol. Rodriq. in Rubr. b. tit. n. 2. Brunnem. in Auth. & consequenter cit. n. 1. Vallens. hic §. 1. n. 2. Pirh. n. 1. Sannig c. 1. n. 2. Patet ex definitione Reconventionis allata. Ratio hujus est, ne coram diversis Judicibus eodem tempore agatur c. fin. hic, & c. dispendia cit. Item ne in Rei calumniola potestate sit actorem ad alium Judicem trahere, & sic ejus actionem elidere, eumque à petitionis suæ prosecutione distrahere l. si idem 11. §. sed & si. 1. ff. de Jurisd. Auth. & consequenter cit.

Excipiendi sunt duo casus. **Pri-**mus, si causa, in qua reus reconvenire actorem vult, talis sit, de qua Judex, apud quem ipsi ab actore lis intentatur, nullo unquam tempore possit cognoscere, ut si sit causa spiritalis, quæ est supra Jurisdictionem Judicis Laici, si causa feudalis &c. quo casu non actor, sed natura, & genus causæ recusat, & designatur talem Judicem. **Secundus**, si Judex Reo suspectus sit; tunc enim potest causas suspicionis intra 20. dies, à transmissione Libelli computandos, proponere, & his probatis, coram alio subrogato utramque litem ventilare. Wesenbec. Conf. 50. n. 19. & seq. Brunnem. in Auth. cit. n. 1.

Dub. 2. an Actor possit declinare Judicem eundem à reo imploratum cum Libello Reconventionis, & se tueri exceptione fori incompetentis, quo minus cogatur respondere coram eodem Judice? nisi ratio, & natura causæ id petat, non posse. Laym. in c. 1. h. tit. n. 1. Vall. hic §. 1. n. 3. Carpz. defin. 7. cit. n. 1. Pirh. hic n. 22. qui addit,